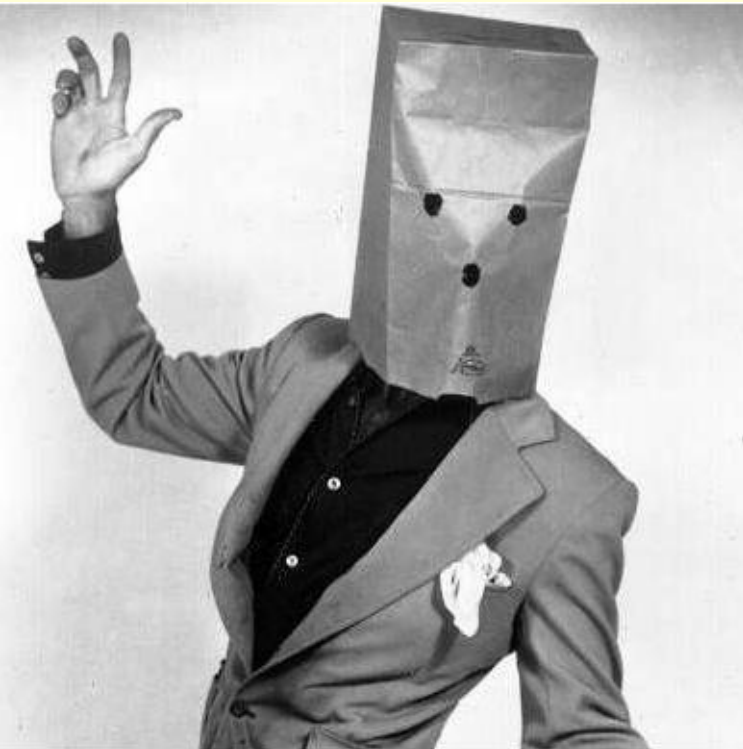

Internet als medium van andragogische nabijheid

dr. Albert Benschop
Universiteit van Amsterdam

Homo Anonymous

sociosite
www.sociosite.net

**AlumniKring
Andragologie
A'dam – 12 maart 2011**

1. **Therapeuten met computers?**

- Wordt dat niet onpersoonlijk?
- Computers zijn dom....
- Het internet doet helemaal niets
- Internet is slechts medium

2. **Wie schreef jouw programma?**

- Computers stellen geen diagnose
- Geen empathie

3. **E-Therapie: afstand en nabijheid**

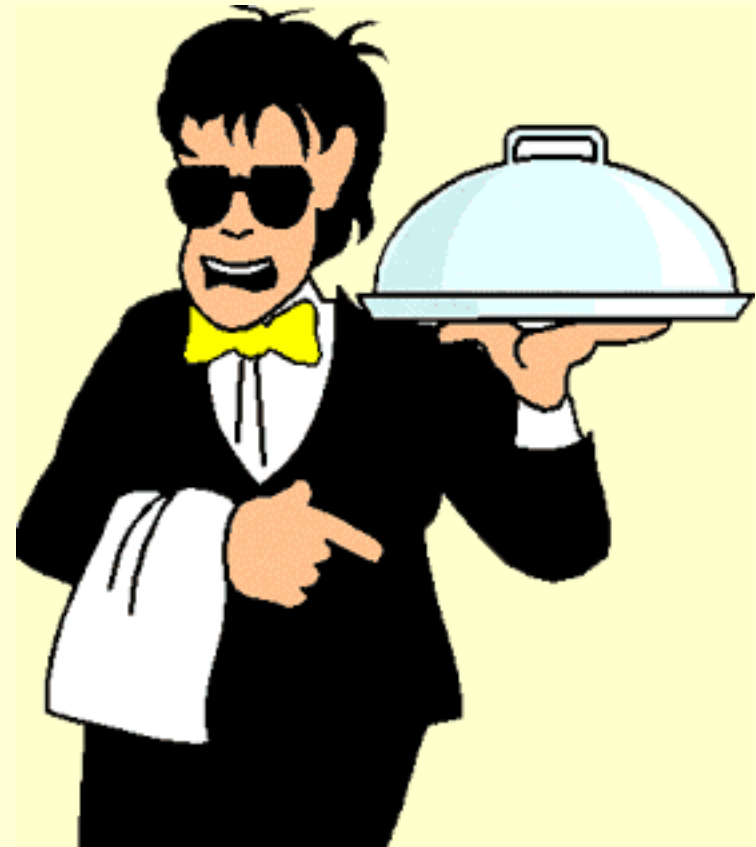
- Co-Presence en Tele-Presence
- Gevoel van sociale aanwezigheid

4. **Doorbreking van klinische setting**

- Tijd-ruimtelijke flexibilisering
- Afstand therapeut ↔ cliënt verkleinen

5. **Voordelen van e-therapie**

- Laagdrempelig
- Empowerment
- Rol therapeut

Computers zijn geen gevoels- en wilsbekwame subjecten

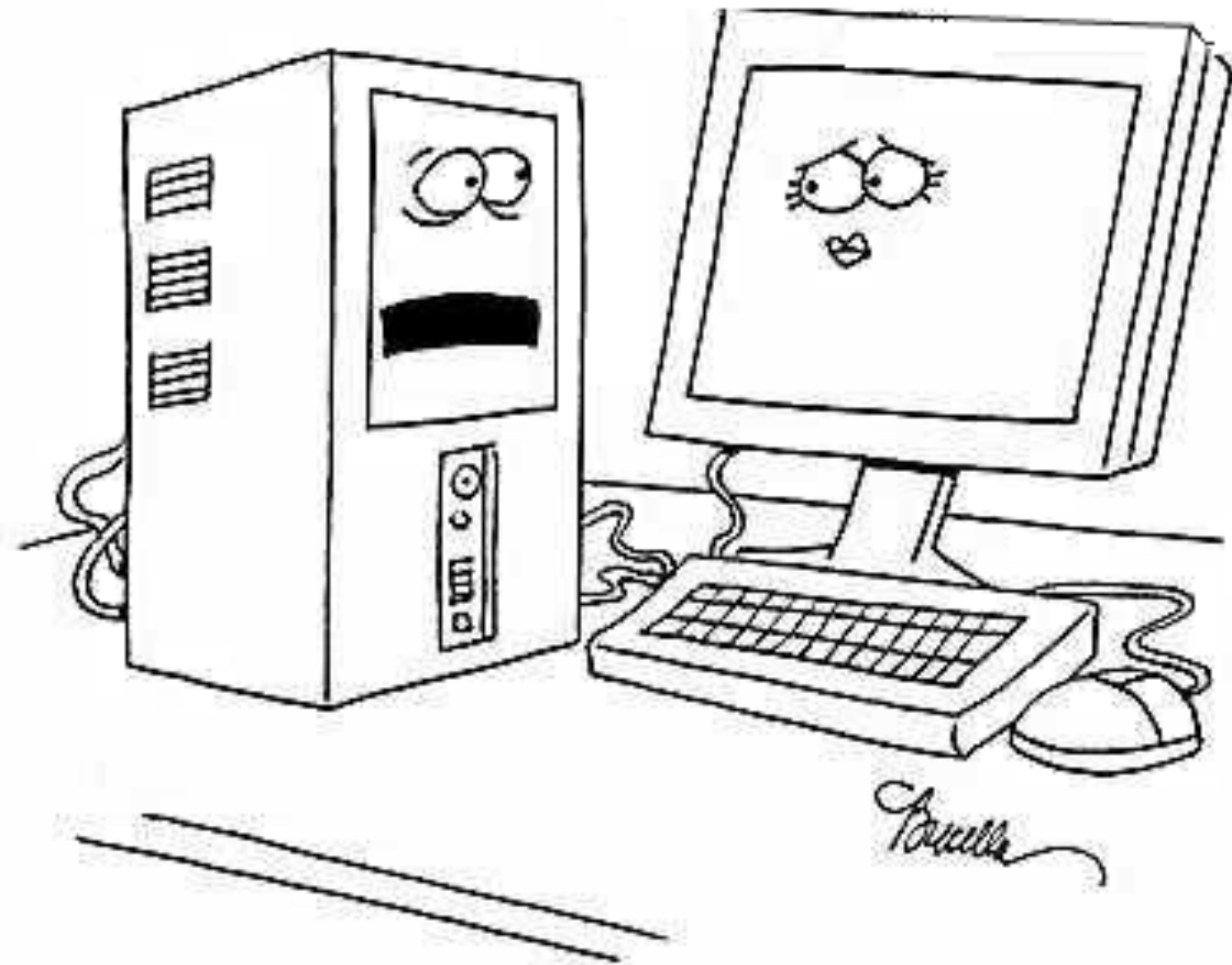
Ik voel me ziek.
Ken jij misschien
een goede cybertherapeut?

Computers zijn
'dom' omdat zij
geen lichaam
en dus geen
gevoel hebben.

Wat een computer nooit zegt

Wie heeft jouw
programma
geschreven?

Wie kent zijn
eigen
programmeur?

“Ik heb mijn vaderbord nooit gekend.”

Het is
altijd ...
de
moeder

"Ik geef mijn moederbord de schuld"

Treurnis van virtuele satisfactie

**"En als ik cybersex probeer,
dan bevriest mijn computer."**

Echte opwinding ontstaat in de fantasie – virtueel hiernaastmaals

Het hiernaastmaals is niet voor iedereen beter....

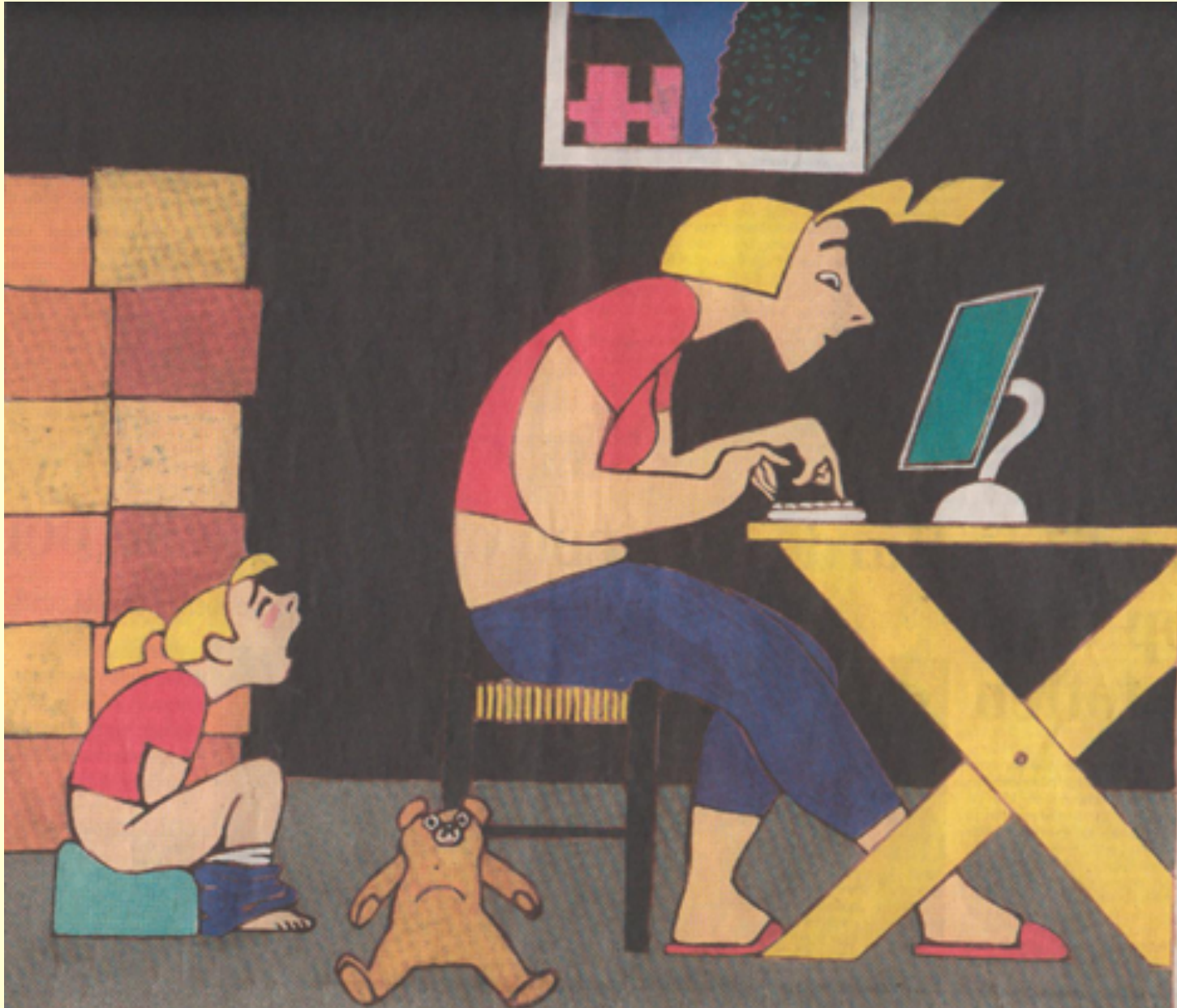
**Communicatie tussen partners en
tussen ouders en kinderen
verandert**

• Pa
blogt
...

Niet lang daarna begon Samantha met iemand anders te bloggen.

Mama Blogt...

• Kind Blogt...

“Ja, natuurlijk zouden we jouw blog kunnen lezen ... maar je zou ons ook gewoon kunnen vertellen over je schooldag.”

E-therapie: afstand en nabijheid

- Teletherapie: behandeling op afstand?
- Klassieke setting: co-presence & face-to-face
- Digitale setting:
  - Gevoel van sociale aanwezigheid → empathie
  - Telepresentie
- Doorbreken van klinische setting
- Afstand tussen therapeut en cliënt kan kleiner worden: contacten kunnen persoonlijker worden.
- Internet = medium van (therapeutische) nabijheid.

Cliënten informeren zich via internet

‘Nieuwe cliënten’

- ❖ Digitaal geïnformeerd
- ❖ Computervaardig
- ❖ Vertrouwd met online interactie

- Cliënten hebben mogelijkheid om informatie te zoeken over klachten en behandelmogelijkheden.
- Zij komen daardoor beter geïnformeerd op spreekuur en gaan vaker in discussie met hun therapeut.
- Mensen hebben wel behoefte aan iemand die weet hoe het zit, maar willen ook het idee hebben zelf te kunnen kiezen: autonomie – controle over eigen leven.

Flexibilisering van behandeling

- Tijd → Flexibele spreekuren - snellere feedback.
- Ruimte → Spreekkamer is overal.
- Geheugen → Gesprekken automatisch opgeslagen.

■ Probleem:

**Revolution of rising
feedback expectations.**

• **Wat blijft ?**

**CyberTherapeut
blijft in zijn stoel**

**CyberPatiënt
blijft op de bank**

Vormen van behandeling, therapie en interventies op internet

Ongeprotocolleerde online hulp

Vraag en antwoord

Online geprotocolleerde zelfhulp

Geen behandelaar

Online geprotocolleerde begeleide zelfhulp

Laagintensieve begeleiding

Online geprotocolleerde behandeling

Hoogintensieve begeleiding

Verrijking van repertoire aan behandelingsstijlen en - methoden

Voordelen van e-therapie

- Mensen ervaren de afstand en anonimiteit van internet als prettig, omdat ze over hun problemen kunnen praten, zonder meteen alles bloot te hoeven geven [Riper 2008].
- Stimuleert *empowerment* van cliënten, doordat ze een grotere zeggenschap krijgen op hun behandeling en keuzes die hierin gemaakt worden [Boerema 2009].
- Rol van hulpverlening vooral als coach en ondersteuner en minder als iemand die bepaalt op welke manier iemand behandeld moet worden [Raisa e.a. 2007]

"On the Internet, nobody knows you're a dog."

Op het internet
weet niemand
dat je een
huffer bent

Cartoon van Peter Steiner, in *The New Yorker*, 5 juli 1993

Voordelen van anonimiteit

Internet biedt vrijheid door anonimiteit

1. **Vrijheid om zich ongeremd te uiten**
2. **Emotionele projectie**
3. **Online relaties met laag risico**

**Geen directe repercussies
voor lokale leven**

Sigmund

Geachte Cyberdokter,
Ik ben vandaag zo lusteloos
en kom tot niets...
Hoogachtend,
A. Dekker

Geachte A. Dekker,
Niet zoveel zuipen en meer
frisse lucht, lamzak!
Hoogachtend,
Cyberdokter Sigmund

Dankzij internettherapie kan ik
patiënten elke dag uitschelden
in plaats van eens per week.

Disinhibition: Lekker anoniem afzeiken?

Protocolleren of Multitasking?

En als helemaal niets meer helpt....

www.aedipus.com.plex

It's now safe to
turn off your brain.